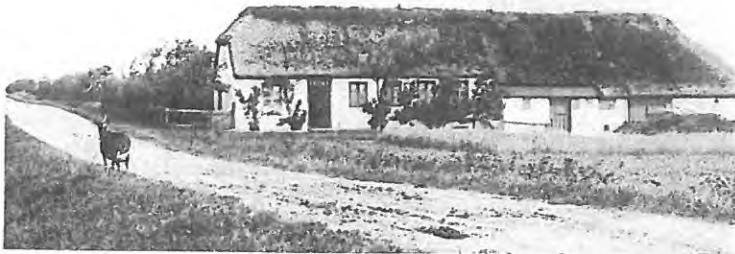


MORMORS FORTÆLLING



Der findes ikke et billede af gården i Torsted, men huset her (sikkert Hjordalvej 6) ligner meget siger bl.a. Mette

Thea fortæller 25. juli 1978 på båndoptagelse:

Jeg er født den 6. i 8. 1917 i Torsted. Jeg er født på et meget lille husmandssted på 9 tønder sæde. Huset ligger der ikke mere. Det er væltet ned. Der var en nabo, der købte det og så lagde jorden til sin ejendom.

Vi var 9 hele søskende og en halvbror. Min far var gift en gang før. Han var enke, og så havde han en dreng på 10 år, da han blev gift med min mor. Drengen hed Jens Peter. Vi 9 søskende var: Poul, Christian, Emil, Viggo, Marius - de var tvillinger - så kom jeg, Mette, Dagny og Laurids. I dag er tre af dem døde. Tre brødre.

Det var et lille sted. Det var meget små stuer. Der var soveværelse, gang, pæn stue - som vi kaldte det - dagligstue, køkken og bryggers. Det gik fint med at være så mange. Vi sov 2-3 stykker i hver seng. Det var dobbeltsenge, og de ældste var jo ude at tjene. Vi var sjældent mere end en 4 stykker derhjemme. Så det gik fint. - Vi kom meget tidligt ud at bestille noget. Når vi var 9-10 år, kom vi ud at tjene.

Min mor gik jo hjemme og passede det. Vi skulle hjælpe med at passe køer, høns og lue i marken. Jeg lavede ikke så meget, for jeg havde sådan en dygtig mor. Hun ville helst lave det hele selv, men jeg fik lov til at vaske op, dække bord og sådanne ting - ellers ikke noget.



Theas mor og det eneste billede der findes af Theas far Søren Sørensen



Thea som ung

Min mor var meget sød og rar. Det var faktisk hende, der opdrog os. Hun var en kraftig kone, meget mild, altid godt tilpas. Selv når hun blev syg, var hun tilfreds.

Min far var lidt mere streng, men han slog aldrig. Han var bare bestemt. Vi skulle høre, hvad der blev sagt. Jeg var aldrig bange for ham - måske drengene var lidt bange. Hvis de ikke ville sidde pænt ved bordet. - Han var skovarbejder. Han stod som regel op hver morgen kl. 6 vinter og sommer. Han skulle gå langt til Vandet Skov. Han gik om morgenen og kom hjem om aftenen og havde sin madpakke med.

Det var mest min mor, der passede det derhjemme. Hun sled forfærdelig hårdt med de alle de børn, tøj, vask og... Der var meget at se til. - Vi kom tidligt ud at tjene, for vi var jo så mange, og der skulle jo brød på bordet hver dag. Jeg var 12 år, da jeg kom ud at tjene. Jeg kom hen på en stor gård. Det var ikke så langt hjemmefra. Jeg var meget ked af at være der. Jeg længtes så forfærdelig meget hjem efter min mor. Og der var ikke længere hjem, end at jeg kunne gå op og kigge hjem hver dag. Jeg græd hver dag det første halve år, men jeg kunne jo ikke sådan rende af min plads. Det ville ikke være så godt. Pladsen var sikkert god nok, men det var bare det, at jeg var så ked af det. Der var meget at lave. Jeg skulle passe min skolegang og så vaske op, når jeg kom hjem, skrælle kartofler, rydde op efter børnene, rede senge. Jeg kan ikke huske, hvad jeg fik, men det var meget lidt. Jeg var der ikke så forfærdelig længe, for min far syntes, jeg skulle hjem. Han vidste, jeg var ked af det, så jeg var der bare et halvt år.

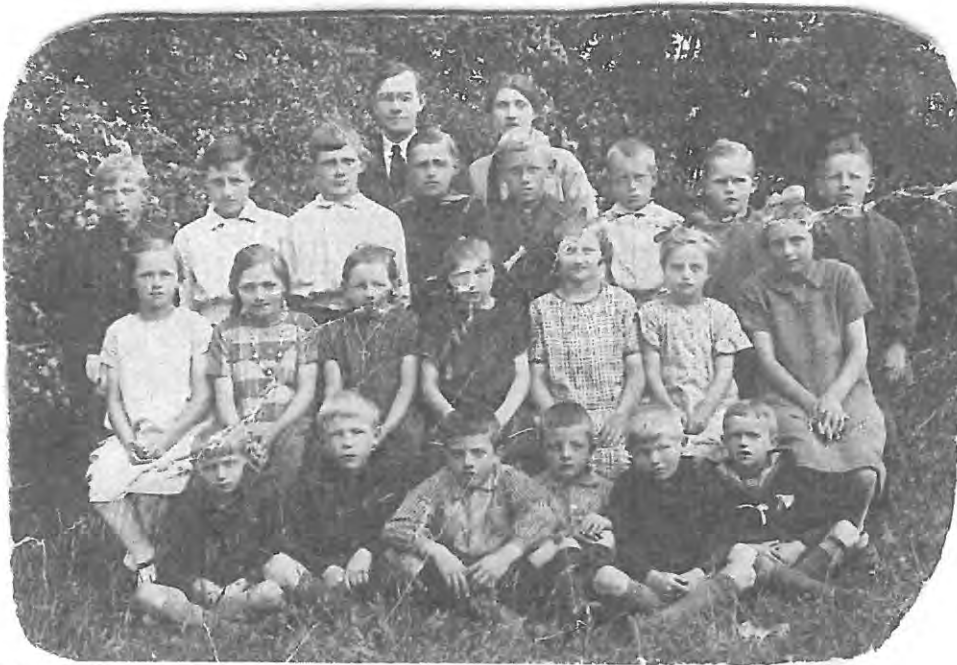
Jeg var hjemme et stykke tid, så fik jeg plads i huset. Det var ude i Sjørring hos min ældste bror Jens Peter. Han havde en lille gård derude. Der længtes jeg også hjem. Det var det sammen det første halve årstid - så gik det over igen. Der var også meget at lave. De havde tre små børn. Der var jeg et par år.



Thea passer barn hos Jens Peter



Stinne og Arne (Jens Peters kone og ældste barn)



Thea med korset og yderst til højre øverst broren ~~Christian~~ MARIUS
 og i midten VIGGO (lyshåret)



Lærer Torsten Balle

Jeg gik i skole i Torsted. Da jeg kom ud til min bror, blev det i Sjørring. De sidste par år var i Sjørring. Jeg var glad for at gå i Torsted Skole og ked af, at jeg skulle fra Torsted til Sjørring. Det var en lille skole. Vi var nok kun 15-16-17. Der var 1. og 2. klasse. Vi havde regning, dansk og bibelhistorie. Jeg kunne bedst lide dansk. Læreren var meget god, flink. Vi så aldrig han slog. Jeg havde ca. en mil til skole. Vi var gående. Om vinteren gik vi i skole hele dage. Om sommeren halve dage.



Thea i midten i Torsted



Torsted Skole

Jeg gik til præst i Sjørring, og blev også konfirmeret i Sjørring. Bagefter flyttede jeg fra Jens Peter hen på en anden gård også i Sjørring. Jeg vil tro, jeg var der 1½ år. Jeg havde fri hver anden søndag eftermiddag, så tog jeg hjem lige med det samme. Når jeg kom hjem hjalp vi hinanden, min mor og mig med at lave kaffe og passe de andre op. Vi var jo som regel 10-12 stykker hver søndag. Alle drengene kom hjem om søndagen. Jeg var jo ikke så stor, så jeg gik hjem igen, inden det blev mørkt. Jeg turde ikke gå alene, når det var mørkt. Jeg skulle være tilbage halv ni. Min mor tog mig i hånden, og så fulgte vi ad. Hun fulgte mig som

regel helt tilbage. Det var hårdt ved os at skilles. Hun var tæt knyttet til mig, og det blev hun ved med til det sidste. Da hun blev syg, var jeg nede ved hende hver dag omtrent. Når vi tog afsked, græd vi begge to, men så blev det skønt igen næste gang, når jeg kom hjem.



Jens Peter 1899-1973



Poul 1908-1961



Christian 1911



Emil 1912-

Viggo 1913-1957



Marius 1913-91



Thea 1917-2006



Mette 1919-2013



Dagny 1921-



Lasse 1924-2009

Alle søskende blev ved med at komme hjem søndag eftermiddag.

Lene: Det gjorde de så længe, så jeg kan huske det. Jeg kan huske som barn, at vi altid var nede hos Bedste om søndagen, og der var altid 10-12 mennesker. Det har været en fast tradition i mange år. Sven: Hvorfor? Der var sådan et sammenhold. Hvis der var en, der manglede, så måtte den være syg. Det havde vi også som børn - meget. Når vi skulle være alene om aftenen, holdt vi meget sammen. Når vi var bange om aftenen, skulle vi sidde sammen. De store skulle passe på de små.

Vi legede meget ude med andre børn - naboernes børn. Der var mange børn. Der var ca. 10 i flere hjem deromkring. Vi piger legede altid med dukker og dukkevogne. Det var som regel en skotøjsæske med fine puder, som mor havde syet. Hun syede fint dukketøj med flæser. Det gjorde hun meget ud af. Hun købte dukkerne, men hun kunne sætte nye hoveder på. Det var små blikhoveder, der kunne syes på. Det kunne være til jul.

Drengene legede for sig selv. De legede røvere og soldater. Da vi var blevet lidt større, legede vi ikke så meget, for da var vi kommet ud og bestille noget. Når vi var færdige med det, skulle vi i seng. Så var vi trætte.

Nogle enkelte gange var vi til fest nede i Tilsted Forsamlingshus. Der var der bal. Første gang, jeg kom til bal, var jeg nok 15-16 år. Vi mødtes nogle piger inden. Musikken var violin. Det var meget sjovt. Vi dansede rundt og sang og morede os. Vi drak en sodavand eller ingenting. Vi havde ingen penge. Vi tjente jo meget lidt, så vi skulle jo kun ned og have en lille dans og så hjem igen. Jeg tjente nok 25 kr. i et halvt år. De penge havde vi selv, og vi kunne købe tøj for dem. Det var meget sjældent, vi kom til bal - et par gange om året. Det var det hele.

Og så var der gymnastikopvisning. Jeg gik til gymnastik som regel kun om vinteren. Det var også i Tilsted i Forsamlingshuset.

Jeg mødte Alfred på en gård ved ????



Bedste, Dagny, Signe, Lasse, Lene og Christian



Jul hos Bedste 1958 BENTE, POUL, ALFRED & MONA

Der er nogen, der siger, at det ikke kan passe, når jeg fortæller om det. Vi kom ud at tjene så tidligt, at vi slet ikke havde tid til at slås eller skændes. Vi kom fra hinanden, og det var vi kede af mange gange. Jeg kan simpelthen snart ikke huske, at vi nogensinde har været oppe at skændes. Det er egentlig mærkeligt, men vi måtte heller ikke. Ikke derinde i hvert fald. Vi skulle forholde os roligt - ellers kom vores far efter os. - Vi har haft gæster - naboer - der sidenhen sagde, at det var fantastisk. Der kunne godt sidde 6 unger forskellige steder, uden at de hørte en, der sagde noget. Vi kunne godt sidde rundt i hjørnerne og høre der var gæster. Vi skulle være stille. Det var nok min far. Min mor hun var nok så...

Lene: I var simpelthen så forelsket i jeres mor alle sammen.

Hun var også flink, og det har de sagt alle, der har kendt hende fra hendes unge dage. Hun var simpelthen så god, smilede altid. Jeg har aldrig set hende sur. Det har jeg ikke.

Hun var jo meget syg. De sidste 15 år, hun levede, havde hun nervebetændelse. Det var noget så frygteligt. Hver eneste gang, hun skulle have læge, var det første hun gjorde at sende bud herop, om jeg kunne komme derned. Så skulle jeg have fat i ham. Jeg måtte låne en telefon og ringede til ham og så derned, inden han kom. Vi bestemte, at vi skulle være der samtidigt. Og da hun var død, spurgte han, om jeg vidste, hvor mange år, jeg havde taget derned, når han var der. Jeg havde lige nøjagtig været der hver gang i 15 år. Det var flere gange om ugen, hun skulle have doktor.

Hun boede nede i Tilsted. Christian boede hjemme hos sin mor. Og også Marius og Viggo. De har altid boet hjemme hos deres mor.

Da hun var død, sagde lægen til mig: Det var simpelthen smukt, som din mor bar det der. Hun kunne jo være blevet sindssyg, sagde han, og helt umulig. Og det var hun aldrig. Lige meget hvor ondt det gjorde, så grinede hun, når vi kom ind. Det var sommetider ved at trække hende helt skæv. Det var frygteligt, hvad hun havde af smerter. Hun fik nogle indsprøjtninger.

Doktoren sagde til mig en gang, han kørte mig hjem... Han var nu så sød den læge, fantastisk. Der var mange, der ikke kunne lide ham, for han var sådan en stiv en at se på. Han kunne jo gå rundt dernede og kigge, til jeg kom, hvis han var kommet først. Der skulle helst være en, for det var ikke ufarligt, det han gjorde. Hun kunne godt blive lam af det. Han var den eneste her i Thisted, der kunne gøre det, ellers skulle hun til Århus. Han bedøvede nerven med alkohol-indsprøjtning. Han var ikke glad for det nogensinde - Hun fik morfin hver aften for at sove. Lægen sagde til mig: "Din mor er en *lille* morfinist". Hun fik allerhøjest 20 dråber morfin. Det steg jo en lille smule, så det blev mere og mere.



Bedste i sit køkken med Dagny og ~~PER~~

Hun var så skidt mange gange, når hun havde fået de her indsprøjtninger, så hun næsten var som halvdød. Hun lå så derinde og havde fået sådan en indsprøjtning, så kunne hun godt råbe: "Har du husket at komme salt i kartoflerne?" Jeg skulle koge kartofler til hende, inden jeg gik hjem. "Ja ja, der er salt ved." Jeg var blevet sindssyg, hvis jeg havde ligget med sådan en pine. Når der så var gået et kvarters tid - 20 minutter, kom hun ud i køkkenet, og gik rundt og så, hvad jeg nu gjorde. Det var ikke altid helt fint som hun ville have det. Så kunne hun stå der en halv time efter doktoren var kørt og bytte om på det, der ikke var på plads.

Lene: Jeg husker, når hun gjorde hovedrent.

Ja, det var over gevind. Jeg er "raj" for, at det var derfor hun blev syg. Hun kunne ikke holde til alt det. - Hun havde rejst sig fra bordet, inden vi havde spist færdigt, og taget af bordet. Og det var lige meget, om der var gæster, og nogen der skulle rejse. Hun sad aldrig og hyggede sig i 5 minutter. Når det var færdigt, skulle det hele væk.

Min mors forældre har jeg ikke kendt. De døde så tidligt. Hun var uden far og mor, da hun var 14 år. Hun har fortalt, hvor frygteligt det var. Hun kom hen på et hjem. Jeg har heller ikke kendt min fars forældre. De var døde.

Lene: Dem har jeg aldrig hørt om.

Nej, det er også meget lidt, jeg har hørt om dem.

MARIUS, CHRISTIAN, METTE
LENE, PER, DORTHEA



PER, ERNA, MOVA
BENTE, LENE



Jul hos Bedste 1958

Lene: Hun var en sjælden kone.

Ja, for Søren da. Hendes lige findes ikke. Hun var god overfor alle - folk, børn og dyr.

Lene: Og så pertentlig.

Ja, det var jo grueligt. Det var jo for meget af det gode. Sådan vil jeg aldrig være. Og sådan kunne jeg aldrig få det, for sådan kunne jeg aldrig være. - Ja f.eks. sådan et skab. Der bliver uorden en gang imellem helt forfærdeligt, så tager jeg det hele ud og vasker det af. Men hos hende blev aldrig en ting sat forkert. Det blev sat der, hvor det skulle stå - og i rækker.

Lene: Jeg kan huske, at hun var så præcis. Alle børn - dine søskende - respekterede det meget. Når hun sagde kl. 6, var det ikke 5 minutter i 6, 5 minutter over 6, så var det kl. 6. Kl. 12 var der frokost.

Det var skammeligt, at hun var sådan, for hvis hun var her oppe, så skulle hun jo hjem, fordi hun skulle have noget færdigt til Kristian, når han kom fra arbejde. Det var jo forfærdeligt, hvis han kom hjem, og det ikke var færdigt. - Når han kom, stod vandet jo og kogte. Han skulle jo have varmt vand til at barbære sig i. Det var sat over, så det kogte, når han svingede ind. Så fik han jo det...

og her slutter båndet med Thea.



Thea og Erna



Thea på Simons Bakke



Thea, Erna og Alfred

Mormors barndom i Torsted



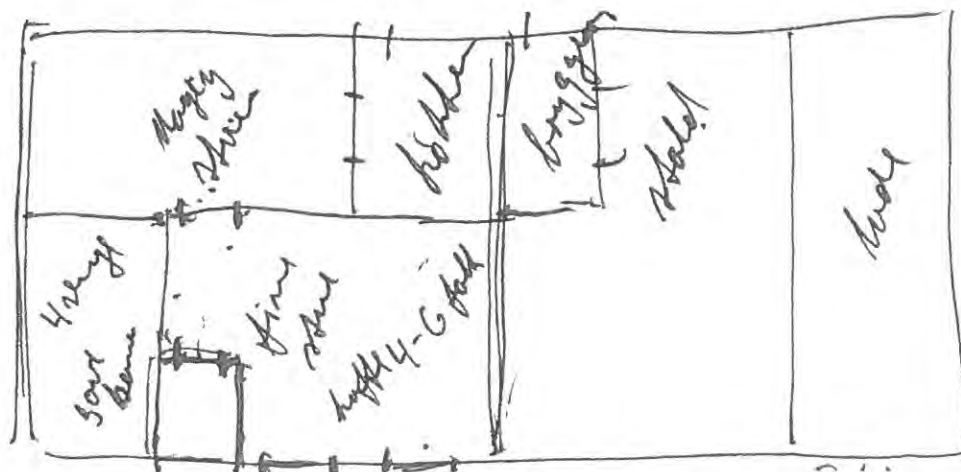
Mormor fortæller på et senere tidspunkt: Det var en boel-ejendom, og det lå ved åen. Det var på 9 tdr. sæde, og der var stald og lade i huset, men ude var der et hønsehus med 6-8 høns. En overgang havde vi en hest, men ellers havde vi to køer og grise. Huset havde haft stråtag, men det fik plader. Det var hvidt med røde vinduer.

Naboerne hed Jens og Marie. De havde 4 tdr. sæde.

Min far hed Søren Sørensen og han arbejdede i Vandet Skov. Drengene skulle plante træer, som ritmester Clausen havde givet Søren. De skulle hilse med kasketten, når ritmesteren kom.



Der var ikke el, men en petroleumslampe i loftet



Søren var 66 da han døde af leverkræft. Han blev hel gul.

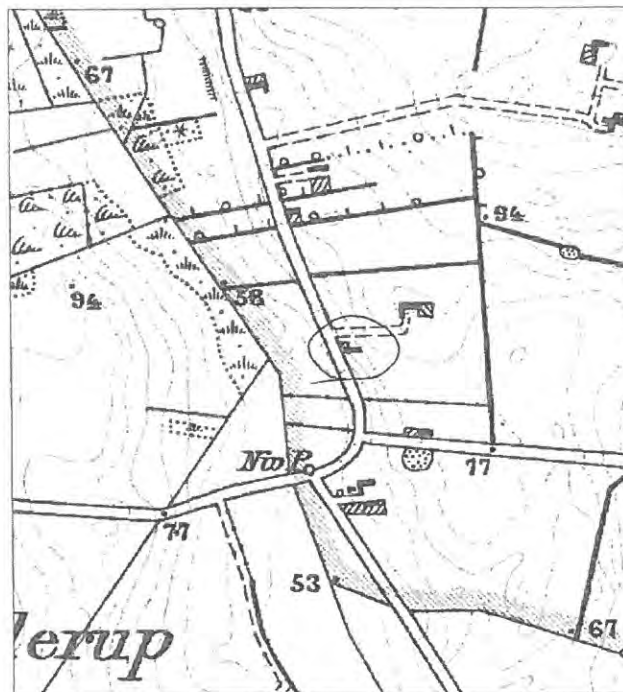
Vi skulle have beholdt huset som et slags sommerhus, men Christian købte det og solgte det ½ års tid efter videre til en nabo, der fik det revet ned. - Erna var med i Thorsted inden det blev solgt.

Ejendommen på Vandetvej i Torsted

Nedrevet ejendom

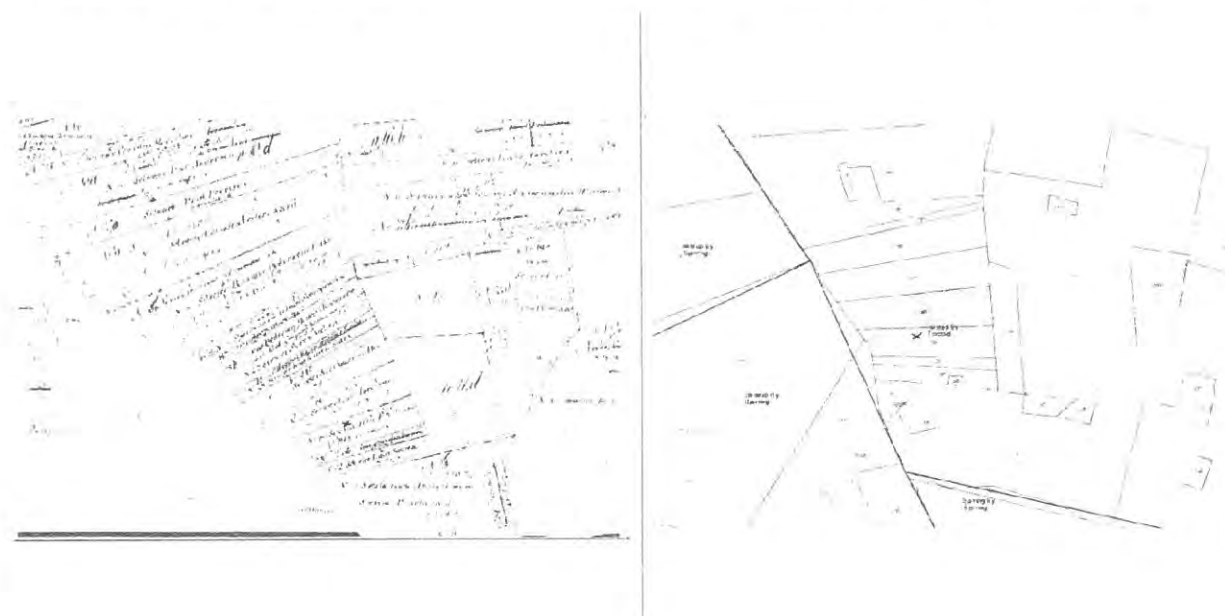
På hjørnet af Vandetvej og vejen op til Vandetvej nr. 4 lå i sin tid en lille ejendom på 4,4 ha. Den ejedes af Søren Sørensen. Han havde et par køer og lidt grise, men ernærede sig mest som arbejdsmand. Det fortælles, at han bl.a. arbejdede ved Vilsund-broen, da den blev bygget. Søren gik til Vilsund hver morgen og hjem igen hver aften. Det var en drøj tur, men daglønningen var ikke stor nok til, at han kunne købe sig et helt rugbrød - dengang vejede de store rugbrød også 4 kg. Broen blev indviet i 1939.

Ejendommen blev købt og nedrevet af Ejnar Hede i 1939.



I "Thorsted - et sogn i Thy", s. 59

Gl. kort med den lille gård i midten - på matrikel 19



Sven B. Anthonisen

1. udg. februar-marts 2016

Der bliver også fortalt:

Thea fortalte, at de aldrig gik sultne i seng. De var altid rene og pæne. De kom i bad hver lørdag og fik kæmmet håret. Dog fortælles også, at da nogle af børnene engang kom hjem med våde sokker fik de "tæsk" med de våde sokker (af deres mor).

Det fortælles, at børnene forærede deres far en cykel, så han kunne cykle på arbejde, men det var svært for ham at lære at cykle. Han kørte ind i en hæk.

De havde på gården to køer, som elskede Bedste. Det var kun hende, der kunne malke dem. De to gange om året hvor hun var i Thisted for at købe ind, kunne Søren ikke malke dem. Det var kun hende, der kunne få dem til at "lægge mælken ned".

Thea tjente bl.a. hos sin bror Jens Peter. Ham var hun ikke glad for. Han var en skidt knægt, som hun siger.

Erna fortæller, at Thea var bange, når Jens Peters heste blev vilde, eller når han gjorde dem vilde. Det gjorde han bl.a. når det sidste læs korn skulle køres hjem, så kørte han som død og helvede for at få læsset til at vælte. Alle sad jo på læsset. Det var sjovt, syntes Jens Peter.

Theas søskende (Mette) syntes, at Thea blev forkælet.

Som barn fik Thea en dukke til jul af en familie, som hun var opkaldt efter. Men Theas mormor hed faktisk også Dorthea Sørensen (inden hun blev gift Jensen).

Vi ved ikke meget om Theas farfar og farmor og hendes oldeforældre på farens side. Og vi ved endnu mindre om Theas mormor og morfar. Vi ved, at de hed Peder Christian Jensen og Dorthea Sørensen, og at han var arbejdsmand i Thisted. De dør begge tidligt, så Bedste er forældreløs som 14-årig. Vi ved også, at Bedste havde en moster Maren, der boede i Skovsted.



Per, Dagny, Thea og Lene ved Bedstes grav



Torsted 1959



Søren og Kirstine gravsted i Torsted



Mette 2012

Mette Sørensen fortæller

Samtale august 2011 med Mette Sørensen (Theas søster - født 1919):

Da Mette ser billedet "Det lille husmandssted på Hjardalvej 6 omkring Første Verdenskrig" / "Ejendommen omkring 1900" ("Thorsted - et sogn i Thy", s. 182 og s.83) udbryder hun "det er den" - altså hendes barndomshjem på Vandetvej. Det er hun helt overbevist om. Hun fortæller, at de havde både hund og kat, en gris, et par køer, høns til eget brug, men ingen hest.

Mette har aldrig før set billedet af sin far, der går efter en ligvogn, men hun fortæller, at der på et tidspunkt kom en og besøgte hende på plejehjemmet. Han viste hende et billede af Søren og af familien. Hun kan desværre ikke huske hvem, der viste hende billederne.

I bogen "Thorsted - et sogn i Thy" står der om Søren Sørensen, at han arbejdede ved Vildsundbroen. Mette kommenterede det sådan: "det ved jeg ikke af". Hun fortalte, at han arbejdede i skoven i Thorsted. Det var skovarbejde - "han gik i skoven".

En gang gav en af hans sønner ham en cykel, fordi de syntes, at det var langt for ham at gå, men det gik nu ikke så godt med at cykle, for han kunne ikke finde ud af at bremse, så han kørte ind i træerne.

Om sin far fortæller Mette, at han var både venlig og streng. Når Mette snakkede for meget eller havde gjort noget forkert, kunne han sige "hold din mund" og "sæt dig under æ bord". Det har Mette gjort mange gange! "Jeg ville altid snakke med og vide, hvad det drejede sig om".

En gang kom Alfred og skulle snakke med Søren. "Thea skulle have små". Mette stod og lyttede bag døren. Søren spurgte Alfred: "vil du have hende, eller vil du ikke have hende?" (Alfred var i øvrigt forlovet med Theas kusine!).

Hjemmet var "møj fattig". Naboerne var gårdmænd, så der var stor forskel. De legede dog nogle gange med børnene fra gårdene. De spillede "husbold" (med en bold lavet af roefrø).

Mette fortæller fra skolen: En af pigerne fra en af gårdene havde rigtigt madpapir om sin madpakke og smed det ud efter at have spist maden. Mette samlede papiret op og tog det med sig, men sådan skulle hun ikke gøre, fik hun at vide af sin mor.

Om sin mor fortæller Mette, at hun var "en gjæv gammel kone", Hun blandede sig ikke i noget.

Theas familie

Søren Sørensen / Theas far



ligvognen

Søren Sørensen går bag

Theas far Søren Sørensen er født 15. oktober 1873 og døde 16. december 1939, og der findes tilsyneladende ikke andre billeder af ham, end der hvor han går efter ligvognen.

Søren og Kristine blev gift i Torsted 15. nov. 1906. Søren havde været gift før (med Johanne Nielsen, der døde i 1902) og havde sønnen Jens Peter.

Boede i Torsted på et lille husmandssted, men arbejdede også forskellige steder som skovarbejder bl.a. i Vandet og Torsted skov.

Erna fik fortalt, at han forkælede hende, som han aldrig havde forkælet sine egne børn. Han tog bl.a. Erna i hånden og gik ud i marken.

Thea syntes, at hendes far var en elskelig mand, men det syntes Mette næppe.

Kristine Louise Jensen / Theas mor



Bedste i Tilsted

Theas mor var født den 19. januar 1882 i Thisted og døde den 2. oktober 1959 i Tilsted.

Bedste havde på gården en kat, som hun holdt meget af. Da hun skulle flytte, tog hun livet af katten ved at kvæle den i stalddøren. Hun flyttede til Tilsted.

Lene fortæller: "Hun var en sød og dejlig kvinde". Hun var meget afholdt. Var meget syg. Smertefuldt.

Lene og Erna kom meget hos deres "Bedste" i Tilsted. Til og fra skolen i Tilsted.

Også Thea var meget dernede for at passe hende og hjælpe hende



Bedstes hus i Tilsted



Poul Christian Sørensen og Mette Marie Sørensen



Theas bedsteforældre / farfar og farmor

Theas fars forældre var Husmand Poul Christian Sørensen og Mette Marie Sørensen. - Til Søren og Kristines bryllup i 1902 optræder Sørensen far som den ene forlover. Han omtales som Povl Sørensen, Torsted.

Poul Christian Sørensen far hed Søren Jensen (født 1807) og hans mor hed Mariane Poulsdatter (født 1809). Han driver 1834 og 1844 (folketællingerne) en gård i Torsted for en gårdmandsenke.

Alfred fortæller 1978

båndoptagelse fra 25. juli 1978



Jeg er født den femtende i syvende 1909. Jeg er lige blevet 69. Jeg er født i Tilsted i den nordvestlige del af Tilsted hele ude ved Sjørring ved skellet. Det var henne ved enden af huset, så var vi henne ved Sjørring. Det var en ejendom på en snes tønne sæde. Vi var 4 søskende. Jeg var nr. 3. Min ældste hed Stinne. Den anden hed Elna. Så kom jeg, og så kom Poul. Poul Kusk kaldte vi ham. Hvorfor ved jeg faktisk ikke rigtig. Vi kaldte ham Poul, men også Poul Kusk. Han hed også Kusk. Det sagde vi også mange gange, når vi sagde Poul Kusk. Han bor nede i Tilsted. Han bor lige her nede i "æ by".

Vi havde jo det, vi kaldte bryggers, og så havde vi soveværelse og to stuer og en forgang, og så var der det, vi kaldte "stur stue". Sådan var det altid ude på landet dengang. Så var der "æ" sengekammer, som vi kaldte det, og vi havde forresten også et gæsteværelse. Det kaldte vi et sengekammer dengang.

Vi begyndte så småt at hjælpe til med at passe besætningen. Pigerne hjalp med inde, og vi hjalp til ude. Jeg hjalp med kreaturerne og med at passe marken, lue, hakke i roerne og sådan noget. Da var vi ski' ikke særlig gamle - en 7-8 år. Da kravlede vi på knæene. Vi havde ikke roejern til at begynde med. Da var det ikke moderne. Det var først, da vi blev nok så store, at vi kendte til det. - Vi var også ude at hjælpe andre. Vi var flere steder henne. Jeg kan ikke huske, hvad vi fik, men vi fik ikke "ret møj". Da vi blev lidt større, fik vi pr. række - 1 kr. pr. 100 favne. Da jeg først var konfirmeret, hakkede jeg meget roer rundt omkring.

Vi havde 10-12 stykker kreaturer, og så havde vi to heste. Vi var ikke så store, da vi begyndte at hjælpe med at passe kreaturerne - trække dem ud på græs, flytte dem og sådan noget. - Den gang var der ikke

indhegning, men de var begyndt på det på de store gårde, men ikke på de små ejendomme. Det har vi faktisk aldrig haft derhjemme. Man havde pigtråd på de store gårde. Det var først efter krigen (2. verdenskrig), at man brugte elektrisk hegn.

Vi var ikke rige den gang. Det var også en skidt tid. Det var en tid, hvor det var særlig ringe. Der var ikke mange penge den gang. Det kostede jo ingen ting. Det var sidst i 20'erne og i 30'erne. Da var det meget ringe. - Men vi har altid levet godt.



Min far var en rolig mand. Ja, det var han bestemt. Han sagde ikke så meget, men vi respekterede ham. Og min mor, ja det var på samme måde. Ja, vi havde det godt. Der var ikke sådan noget.

1871				Født	
No.	Dato	Dødsårsag	Navn	Sted	År
10	29 juni	Jens Christoffersen	Jens Christoffersen	Hundborg Kirke	1871

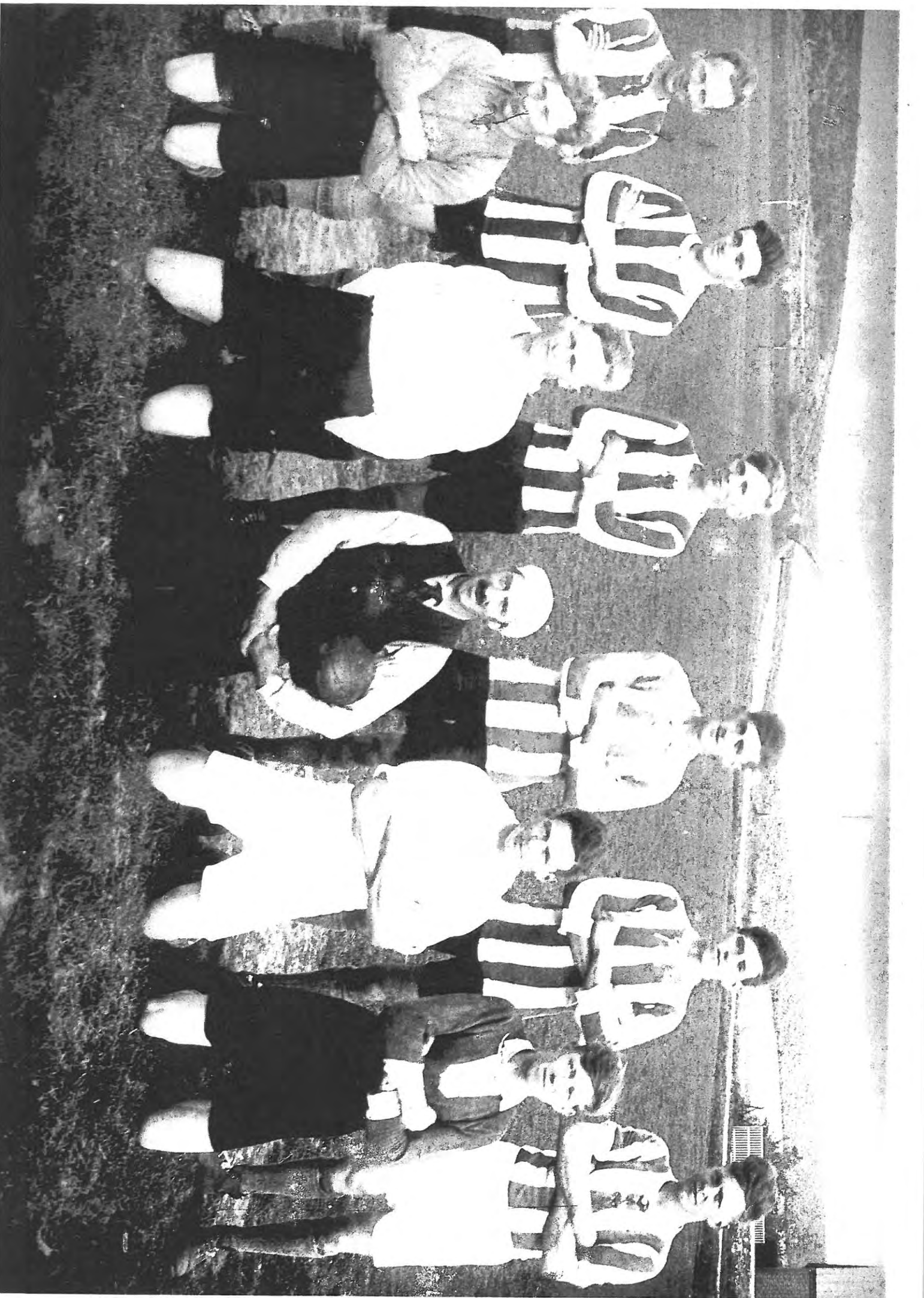
1871		Dødt	
No.	Dato	Dødsårsag	Navn
172	1	Jens Christoffersen	Jens Christoffersen

Kirkebogen fra Hundborg Kirke 1871

Vi blev kaldt Stoffer, fordi min far var blevet født for tidligt - kan vi kalde det - og så fik han sin mors efternavn. Det var Jensen. Så blev de gift, og så hed de Kristoffersen. Så fik han det navn (altså Jensen).

Min far hed Jens, og min mor hed Maren. Mine forældre levede til de var 75 - faktisk begge to. Min far døde i 46, og min mor døde i 54. Ja, Erna kan huske dem begge to. Min mor var da så gammel, at hun var med til Ernas konfirmation.

Erna fortæller: Hun var meget mørk og havde midterskilning. Det jeg husker hende bedst på var, at jeg sad dernede om vinteren om aftenene, og vi skulle have et æble. Hun gik så op på loftet og hentede et koldt æble, som hun skrællede med en kniv, hun havde.



Ja, hun var meget mørk. Ja, det er fra hendes side, at Erna og Lene er mørke.



Maren boede de sidste år i Tilsted

Vi blev aldrig slået. Det gjorde vi som ikke, nej. Vi respekterede vores forældre sådan almindeligt. Det var ikke sådan, at vi tog det så højtideligt.

Vi gik til gymnastik i Sjørring, når vi var blevet konfirmeret. Det var sådan set det eneste, vi kunne. Det var oppe i forsamlingshuset. - Så var der bal (?) - og så en tur nede i Sjørring ved stationen som regel om lørdagen eller søndagen for at se, når toget kom ind. Det var sådan en gammel skik. Og så var der Sjørring Vold - kroen. Det var sådan et samlingssted. Der kom ungdommen rundt omkring fra. Det var sjovt nok. Der træffedes vi der nede på Sjørring Vold .



Fodboldholdet - sikkert fra Sjørring

Da jeg var blevet ældre, gik jeg til fodbold op til en snes år - 18-19 år. Det var ikke sådan almindeligt ude på landet - ikke sådan rigtigt. Der var ikke noget træning. Det var ikke begyndt den gang. Men vi havde dragter, og vi spillede også kampe. Vi spillede mod Thisted, Harboøre og sådan rundt omkring. Det var jo ikke sådan noget. Det var om søndagen.



Den gamle skole i Tilsted



Lærer Yde

Lærer Peter Yde i Tilsted

Om vinteren gik vi i skole 6 hele dage. Om sommeren var det halve dage. Da gik vi om formiddagen. Jeg tror, det var 4 formiddage. Det var Tilsted Skole. Der var vel en snes stykker i hver klasse. Der var 2 klasser. Vi gik 3 år i den "bette" klasse og 4 i den store klasse. - Det var sådan en dum vej, vi havde til skolen. Vi havde 4 km, når vi gik på vejen, men over markerne var der vel 2 km. Det lå sådan et dumt sted helt henne ved enden. Vi gik. Den gang var det ikke moderne at have cykler. - Det var lettere at komme til Sjørring. Vi havde forbindelse til Sjørring og slet ikke til Tilsted. Mine søskende var begyndt i Sjørring, men så var der blevet for mange, og de blev så sendt til Tilsted - og så blev jeg også sendt derned. Min yngste bror (Poul) kom til Sjørring. Han gik der. Det var meget nemmere, og han kunne cykle, for da var der kommet cykler til. Det var meget mere centralt.

Vi handlede også i Sjørring, fordi det var nemmere. Der var ingen vej lige over til Tilsted, så der skulle vi en hel omvej. Det var helt tåbeligt.

Vi lærte dansk og regning og bibelhistorie. Det var det eneste vi havde. Og ja, vi havde også gymnastik.

Sven spørger: Var du glad for at gå i skole?

Ja, det var ikke så gal endda. Ja, det var forresten helt sjovt. - Læreren var vældig flink. Han hed lærer Yde. Den gang var han en yngre mand. Da Erna kom i skole, var han en ældre mand, da var han jo ikke så vaks, som da vi gik i skole. Ha ha! - Det kunne da passere, at han slog, for vi var da ikke altid lige gjæve, men så fortjente vi det. Det var, når vi lavede kunster. Ha ha!

Der var kakkellovn, som han selv passede.

Vi var nogle gange på udflugt. Det foregik i hestevogn. Det var til Vildsund og Klitmøller. Det var noget vældig noget, når vi sådan var på udflugt. Det var en vældig oplevelse, at komme på sådan en tur. Det er ikke som nu om dage. Alle forældrene var med.

Vi fik karakterer en gang om året.

Jeg kom ud at tjene, da jeg var 17 år - sådan rigtig. Jeg havde gået rundt og hjulpet på gårdene og hjalp til derhjemme. Første gang kom jeg på en stor gård nede mellem Brørup og Vejen. Den hed Estrup. Der var mange folk. Der var 12 karle, og så var der 10 daglejere. Vi boede i en fløj for os selv. Et værelse med to mand i hvert.

Efter sådan en stor gård, havde vi det "møj" godt. Vi spiste forfærdelig godt dernede. Det var sjældent, man gjorde det på herregårde. Vi fik en vældig kost dernede.



Estrup Hovedgård ved Vejen



Avlsbygninger ved Estrup og gl. billede, men nok ikke med Alfred



Alfred - ung mand



Alfred til hest

Mit arbejde var markarbejde - det hele. Vi havde ikke noget at gøre med kreaturerne. Der var altid noget at lave - om det så regnede eller blæste, skulle man fandme op. Jeg var der et årstid. Og så tog jeg hjem, og så havde jeg plads på nabogården.



Alfred i midten på vejarbejde med bl.a. Marius (helt til højre)



Arbejde i roerne. Alfred i midten



Høstarbejde. Alfred med kaffekop



Høstarbejde. Marius (Theas bror) i midten og Alfred helt til højre

Alfreds familie

Alfreds far hed Jens Christian Jensen og var født i Hundborg 29. juni 1871. Han var født udenfor ægteskab (som det fremgår af kirkebogen i Hundborg) af "ugift Else Marie Jensen af Sjørring og ungkarl Niels Kristoffersen". Eller som der også står "pige Else Marie Jensen af Hundborg. Udlagt barnefader ungkarl Niels Christoffersen af Sjørring. Moderen 21 år gammel." De blev senere gift, men Alfreds far beholdt sit efternavn Jensen efter sin mor, men kaldtes "Stoffer" efter sin far.



Jens Christian - Alfreds far



Alfreds mormor Dorthea Kirstine Nielsen



Maren - Alfreds mor

Jens Christian Jensen blev 12. maj 1903 i Sjørring Kirke gift med Maren Kathrine Larsen af Sjørring, født i Snedsted 10. juni 1877. Hun var datter af fhv. forpagter af Sjørring præstegård Poul Larsen og hustruen Dorthea Kirstine Nielsen. De ligger begravet på Sjørring kirkegård, men har fået hver sin sten. Datteren Karen Larsen ligger også begravet her (født 1878). Altså en søster til Maren. På hendes gravsten står Karen Larsen Kusk



Jens og Marens gravsted på Sjørring Kirkegård i 1990

Maren boede de sidste år i huset i Tilsted, hvor også Alfreds svigermor boede (Kirstine Sørensen 1882-1959 - kaldet "Bedste"). Hun døde 13. april 1951 i Tilsted og blev begravet på Sjørring kirkegård.

På billedet fra 1990 med Thea, Lene og Alfred ses Jens og Marens gravsten. Der står deres navne, fødselsdage og dødsdage. Nederst står "Fred".



Familiegravsten på Sjørring Kirkegård. De høje sten er Alfreds bedsteforældre



Stines gravsten

Jens og Maren får 4 børn:

Dorthea Kirstine Jensen blev født 18. februar 1904 i Tilsted. Hun kaldtes "Stinne", og ved folketællingen i 1925 var hun på Thisted Sygehus. Hun døde ung - 21 år gammel - den 6. februar 1926, og blev begravet på Sjørring Kirkegård. - Der var en lille sten på kirkegården, hvor der stod "Farvel kære Stine ... dine ungdomsvenner"



Kristian Søgård og Elna med deres to døtre. Erna på farfars arm, Jens, Maren, Thea og Alfred - ca. 1940

Elna Maria Jensen blev født 9. april 1906 i Tilsted. Hun blev gift med Kristian Søgård, og de fik to døtre.

Alfred Henning Jensen blev født 15. juli 1909 i Tilsted. Ved folketællingen i 1930 boede han hjemme og arbejdede med "landbrug". Han blev gift med Dorthea Sørensen, der blev født 6. august 1917 i Thorsted. Alfred døde 12. september 1997.

Poul Kusk Jensen blev født 30. september 1918 i Tilsted. Hvorfor han hed Kusk er noget uklart, som man kan høre på Alfred, men på en af gravstene på Sjørring Kirkegård står "Karen Larsen Kusk". Det er Alfreds moster, og det viser sig, at Alfreds oldefar på morens side hedder "Kudsk".

Det var Alfreds forældre og Alfreds søskende. Vi ved også lidt om Alfreds farfar og farmor: Niels Christoffersen (født 20. juni 1849 i Sjørring) og Else Marie Jensen (født i Hundborg). De boede i et "hus" i Sjørring, og han omtales som "stenhugger". De havde flere børn efter Jens (Alfreds far), der var født inden de blev gift. I 1890 var der 5 hjemmeboende børn, men Jens var flyttet hjemmefra - sikkert ude at tjene. En af Jens' søskende hed også Jens, men Kristoffersen til efternavn.

Alfreds morfar hed Poul Larsen (født 1843 i Snedsted), og mormoren hed Dorthea Kirstine Nielsen (født 1851 i Sjørring), og de havde en gård i Snedsted. Han blev (efter 1880) forpagter af Sjørring præstegård. Efter hans død i 1889 fortsatte Dorthea med forpagtningen (i hvert fald i 1890). Der var en række børn, hvoraf Maren (Alfreds mormor) var den ældste. De blev begravet i Sjørring (de to høje gravsten på familiegravstedet).

Går vi yderligere en generation tilbage - altså til Alfreds oldeforældre - begynder det at blive svært. Det historiske tusmørke begynder at sænke sig! Et af oldeforældreparrene bor i Sjørring, og et andet oldeforældrepar bor i Snedsted (Aarup), og han er møller og har efternavnet Kudsk.



Familiebillede på gården. Jens og Maren yderst. Nr. 2 fra venstre er Alfreds kusine Evelyn. Hun udvandrede til USA, og er her hjemme på besøg. De to andre kvinder er ukendte.

Om Gården

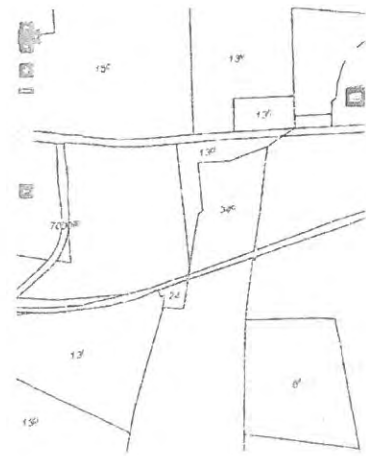
Gården ligger i skellet mellem Tilsted og Sjørring op ad jernbanen. Ejendommen har matrikel nr. 34 og var en mindre gård. På stedet, hvor gården lå, ligger der i dag en stor moderne gård. Stuehuset ligger, hvor det gamle stuehus lå. Måske er der kommet nyt stuehus. Alfreds forældre, Jens og Maren, overtog gården mellem 1901 og 1906.

På gården boede i 1901 (folketællingen) Jeppe Christiansen (født 1. januar 1855) med konen Ane Katrine (født 12. juni 1864) og sønnen Marius (født 17. oktober 1888). Af folketællingen i 1906 fremgår det, at det nu var Jens Christian Jensen, der boede på gården med konen Maren Kathrine og datteren Dorthea Kirstine (kaldet Stinne). Der var også på dette tidspunkt en "tjenestetyende", der hedder Mathinus Kristoffersen (født 2. juli 1883). Et familiemedlem?

Ud fra de efterfølgende folketællinger, kan man se, hvordan familien vokser. I 1916 bor alle fire børn hjemme, men 1921 er Stinne ikke nævnt, mens hun i 1925 omtales som fraværende ("sygehuset i Thisted"). Den sidste folketælling (1930) omtaler Jens, Maren, Alfred (hans erhverv omtales som "landbrug") og Poul.



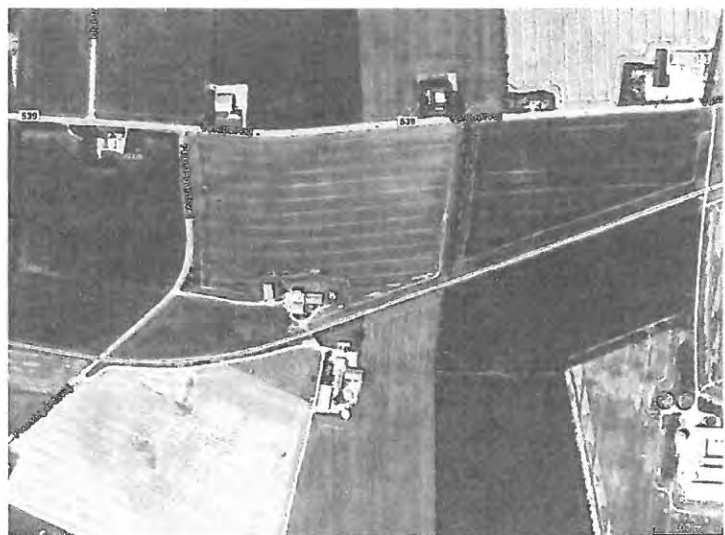
Alfreds fødehem, men billedet er sikkert spejlvendt



Matrikel 34



Gammelt kort. Gården midt på kortet



Moderne luftkort. Gården ligger i dag på Præstegårdsvej

Sven B. Anthonisen
1. udg. februar 2016